

Yrjö Mäkelin poliitikkona ja kulttuurivaikuttajana -seminaari Mäkelinin kuoleman 80-vuotispäivänä 18.9. 2003

(Kansan Tahto 23.9. 2003)

Työväen nimimiehen kuolemasta 80 vuotta

Yrjö Mäkelin valitsi vapauduttuaan vasemmistoliikkeen ja se hänet

OULU. Vapauduttuaan liki neljä vuotta kestäneestä kuritushuonevankeudesta Kansan Tahdon legendaarinen päätoimittaja ja mm. maamme äänioikeustaistelun loistavimmaksi nimeksi mainittu kansanedustaja Yrjö Mäkelin (1975-1923) joutui valitsemaan puolensa työväenliikkeessä. Se oli hänen istumansa elinkautistuomion aikana jakautunut. Siitä kuinka Mäkelin valitsi työväenliikkeen vasemmistosuunnan ja se Pohjois-Suomessa työväen valtasuuntana Ouluun palanneen Mäkelinin, luennoi valt.tiet. tohtori Tauno Saarela seikkaperäisesti seminaarissa, joka oli satutettu Mäkelinin kuoleman viralliseksi 80-vuotispäiväksi.

Mäkelinin nimikkoseuran ja Oulu-opiston järjestämässä seminaarissa toisena kiiteltynä alustajana oli työväenliikkeen alkuvuosikymmenten kirjallisuusharrastusta tutkinut fil. tohtori Aimo Roininen. Hän luennoi Yrjö Mäkelinistä kulttuurivaikuttajana, -kirjoittajana ja mm. työväen runouden tukijana.

Mäkelin puolen valinnasta työväenliikkeen suuntaukset kiistelivät heti hänen kuolemansa jälkeen mutta vielä vuosikymmeniä myöhemminkin, erään muistikuvan mukaan mm. Kansan Tahdon ja Pohjolan Työn päätoimittajat vielä 60-luvullakin.

Tauno Saarela teki perusteellista selkoa olosuhteista, joissa Mäkelinin suhteensa jakautuneeseen työväenliikkeeseen joutui ratkaisemaan. Hän tosin huomautti, mikä nousi esiin seminaarin käymässä keskustelussakin, ettei Mäkelinillä ollut juuri valittavaakaan, kun hän palasi vankilasta Ouluun, jossa hänen alaikäiset lapsensa olivat huoltajatta Ellen Mäkelinin jouduttua muutamia kuukausia aiemmin pidätetyksi.

- Oulussa ja Pohjois-Suomessa ei ollut paljon valittavaa: järjestöt olivat varsin kattavasti ottaneet kantaa sosialistisen työväenpuoleen puolesta, sdp:hen oli jäänyt vain muutama yhdistys. Liittyessään vasemmistosuunnan riveihin Mäkelin saattoi kokea astuvansa koko Pohjois-Suomen työväenpalvelukseen, Saarela sanoi.

Mäkelinin hyväksyi vanhan lehtensä, Pohjan Kansana ilmestyneen Kansan Tahdon tarjouksen liittyä lehden toimitukseen viikon kuluttua vapautumisestaan vaikka jo yleiseen amnestiaan perustunutta vapauttamistaan seuraavana päivänä hän sai sdp:n puoluesihteerin Taavi Tainolta tarjouksen päätoimittajan paikasta viipurilaisesta Kansan Työ -lehdestä.

Miten ja millä perusteilla Yrjö Mäkelin puolensa jakautuneessa työväenliikkeessä lopulta ratkaisi, on Tauno Saarelan mukaan viime kädessä "spekulaatiota", koska Mäkelin ei sitä ei sanonut eikä hän tämän pään sisään pääse.

"Pienimuotoiseen" Mäkelin -seminaariin Oulu-opiston tiloihin Pohjankartanoon löysi tien neljäntäkymmentä koko Suomen kansallisen mutta erityisesti pohjoissuomalaisen työväenliikkeen merkkimiehen työstä, elämästä ja toiminnasta kiinnostunutta kansalaista. (KT)